

BARIC-DÉVAI

SÖRGYÁRI CAPRICCIO

A máltai lovagot nem kérdezte senki...

Azt mondják, a nyugati világban a komoly üzletembert könnyű első látásra felismerni. Nem az számít, milyen drága öltönyben feszít, milyen a nyakkendője, cipője, még csak hitelkártyája, csekk-könyve sem igazán mérvadó. Az óra- és az autómárka árulja el a stabil egzisztenciát. Nem tudom, Mechtler úrnak milyen kocsija van, ám beszélgetésünk közben diszkrétan villant ki ingmandzsettája alól gyémántberakásos arany Rolex. S mielőtt még bárkiben hátsó gondolatok támadnának, sietek megjegyezni, hogy bár a Hotel Gellértben lakó két méter magas, mázsa fölötti súlyú úr barátságos, kemény ember. Vietnambot megjárt veterán zöldskálás, s hivatásos tisztként harminc évadot szolgált az ausztrál hadseregben. Igazság szerint a Sir megszólítás illeti, mint a Máltai Lovagrend tagját. S kell-e ezek után még mondanunk, hogy Sir Leslie Mechtler, azaz Mechtler László magyar származású?

Néhány napja – előzetes időegyeztetés után – találkoztunk a Gellért halljában, ahová Mechtler úr dokumentumok, újságcikkek fénymásolataival, kitömött dossziéval, fényképalbumokkal és egy furcsa sztorival érkezett. A történet szempontjából itt és most, ha slágvortokban is, de okvetlenül ismertetnünk kell Ausztráliába szakadt hazánkfia egzisztenciális helyzetét. Befektetni, vásárolni jött

ugyanis az óhazába, és bizony hamar illetékk szélhámos, konjunkturálovag és ehhez hasonló jelzőkkel. Szóval Leslie Mechtler ausztrál üzletembernek van egy Crandbrook nevű hotelje Sydney tengerparti kikötőjében, több ingatlan, egy, a hatodik kontinenshez közeli, csendes-óceáni szigeten pedig egy üdítőitalgyára és egy építkezési vállalata.

Enyhén szólva sem szenved pénztelenségben, s talán egy utolsó megjegyzés még a vagyoni helyzettel kapcsolatban: felhatalmazást nem kaptunk nevek közlésére, de saját szemünkkel láttunk dokumentumokat korlátlan bankhitelle, a legfelsőbb, s legbefolyásosabb ausztrál üzleti körök prominenseinek aláírásával.

Minden bajnak okozója, hogy Mechtler úr – uram bocsá' – szereti a sört. Méghozzá a Holsten fajtát. Az átlagember ilyen esetekben gyakrabban látogatja a sörbárokat. Az üzletember pedig vásárol egy sörgyárat. Persze, ez csak utólagos megideologizálása annak az üzleti tranzakciónak, amelynek végső fázisában jutott Mechtler úr arra az elhatározásra, hogy a Nagykanizsai Sörgyár tulajdonosa lesz.

A történet még 1988-ban kezdődött, teregeti szét dokumentumait maga előtt, s pörgeti időrendben vissza az eseményeket Mechtler úr. Mielőtt most már csakugyan belevágnánk, beszélgetőpartnerem előjáróban kategorikusan kijelenti: ő üzletember, természetesen úgy szeretett volna üzletet kötni, hogy a saját tisztaságát is megtalálhassa. Mechtler úr figyelmét annak idején egyik barátja hívta fel a Nagykanizsai Sörgyárra. Tárgyalt is a gyár akkori vezetőivel, a kormány és a vagyongyűnökség akkoriban hivatalban lévő prominenseivel. Az elbeszélésből kikerekedik, hogy először egy dobozoló-sor investálásáról lett volna szó, s a sörgyár ezért valamiféle jutalékot adott volna. A megállapodás szóban s elvben meg is történt a sörgyár akkori vezetője és az ausztrál üzletember között, ám amikor ő 1989 elején újból megjelent Kanizsán, a sörgyáriak már hosszabb kívánságlistával várták. (Csak zárójelben jegyezzük meg: ellentétben a mai állapotokkal Mechtler úr akkor nem tartozott még a szélhámos kategóriába. Valószínűleg úgy gondolták, egy gazdag emberből még több beruháznivalót lehet kicsikarni.) Mechtler úr szemrebbé-nés nélkül olvasta a kívánságlistát, s miután látta, hogy ezek olyan dolgok, amelyek valóban kellenek a sörgyárnak, igent mondott a további beruházások finanszírozására is. Amikor már úgy gondolta, hogy okosabb lenne ha – valamilyen formában a befektetések fejében – részt kaphatna a sörgyárból. Ehhez részvénytársaságot kellett volna alapítani. Később Mechtler úr az egész sörgyár megvételére tett ajánlatot, így a cégnek kft.-vé kellett volna alakulnia. Mechtler úr a versenytárgyaláson szintén pályázó Holsten 33 millió márkás ajánlatával szemben 41,8 milliót kínált a gyárért – úgy, hogy a dolgozóknak közel hatvanszázalékos bérfeljesztést, további munkalehetőségeket is ígért. Sőt új, mintegy 20-23 millió márkás beruházást is, hogy a sörgyár modern, exportképes legyen. Az akkori vállalati tanácsnak tetszett Mechtler úr ajánlata, kérvényezte is az akkori szakminisztert, hogy a Nagykanizsai Sörgyárat vegye vissza saját hatáskörébe. Az üzletmenetbe azonban közbeszólt a történelem, jött a kormányváltás. A Nagykanizsai Sörgyár a helyreállított vagyongyűnökség kezelésébe került. Az újabb versenytárgyaláson Mechtler úr ismét nyert. Nem részletezve tovább a tranzakciót, végül is a vételre annak rendje s módja szerint hat hónapos opciót kapott, ezalatt „elő kellett állítania a vásárlásra a pénzt”, illetve a megfelelő bankgaranciákat. Mechtler úr itt saját elmondása szerint hibát követett el, amikor azt hitte, hogy egy kft. bejegyzése Magyarországon hetek alatt megtörténhet. Bizott benne, ezért elfogadta a hat hónapos opció életbe léptetését, anélkül, hogy lett volna olyan szerződése, amely tartalmazta volna a vásárlás tárgyát és értékét. A kft. bejegyzéséhez azonban négy hónapra volt szükség. Közben a vagyongyűnökség különböző változásokra hivatkozva mintegy 6,5 millió márkával emelte a vételárat. A lényeg, hogy négy nappal az opció lejárt előtt sikerült a létfontosságú szerződést aláírható állapotba hozni. Ez lett volna az a pillanat, amikor az üzleti gyakorlatnak megfelelően az opciónak kezdődnie kellett volna. A vagyongyűnökség nagyvonalúan haladékot adott a vevőnek a vételár befizetésére. Ekkor következett az a bonyolult banki tranzakció, amelynek az volt a lényege, hogy Mechtler úr holland bankja magyar bankgaranciát kapjon.

Közben Kanizsán is zajlott az élet. A korábbi vezérigazgatót leváltották, megalakult a nagykanizsai gyár független szakszervezete (amely Mechtler úr tudomása szerint vagy kilenc embert érint), s az addig biztosnak látszó üzlet kezdett „elszállni”. Summa summarum, lehetetlen helyzetbe hozták a különböző szorított határidőkkkel, pénzügyi adminisztrációs nehézségekkel Mechtler urat, hogy vállalt fizetési kötelezettségeinek eleget tegyen. A bonyolult privatizációs manőverben már minden keveredett, előkerült a sörgyár ellentétes érdekű rivális vezetőinek „pártállami múltja”, valamint egy, a Holsten céggel kötött, állítólagos titkos megállapodás is körvonalazódott.

Mechtler úr most nem teljesen érti, mi történt a kezdeti lelkes lendület után. Miért baj az, hogy „idegenbe szakadt hazánkfiaékné” hazajönne, letelepedne, s nyugati mintára jól profitáló sörgyárat csinálna? A haszonból pedig befektetne Magyarországon – hotel-építésen is gondolkodik. Azt sem érti: kinek az érdeke, hogy a gyárat egy esetlegesen újból kiírt versenytárgyaláson olyan külföldi cég kapja meg, amely a lehető legtöbb nyereséget kívánja a gyárból kifacsarni és kivinni?

S hogy hol áll most az ügy? Mechtler úr elmondja, hogy ő a vagyongyűnökség álláspontja szerint kifutott az időből. Nem hajlandó az opciót meghosszabbítani, tehát a vásárlás így meghiúsulhat. Cikkek jelentek meg, jöttment szélhámosnak állították be őt, anélkül, hogy – egy újság kivételével – bárki is megkérdette volna Mechtler urat. Tulajdonképpen csak áldhatja szerencséjét, hogy annak idején, amikor ebbe az akkor még egyszerűnek látszó üzleti tranzakcióba belekezdett, letett eredeti ötletéről, és nem vásárolt azonnal a Svábhegyen villát magának. Mert nézegette az ottani ingatlanokat a hazatelepülés komoly szándékával. Az elmúlt három esztendőben az ügyből kifolyólag stabil törzsvendége lett a Gellért Hotelnek, hogy havi három-négyszázezer forintos telefonszámláiról most ne is beszéljünk.

Beszélgetésünk közben Mechtler úr Holsten sört kortyolgat, s mikor arról kérdezem, hogy nem keseredett-e meg szájában ez az ital, tiltakozik: sem a sörmárkával, sem a Holsten Társasággal nincs semmi baja. S eltökélte magát, hogy addig marad Budapesten, amíg nevét, jó híret nem tudja tisztázni ország-világ és a Nagykanizsai Sörgyár munkásai előtt. Bizik abban, hogy – bármilyen közhelynek hangzik – az igazság mindig győzedelmeskedik.

Miután eddig csak a másik felet hallgatták meg, semmi nem kötelezett bennünket arra, hogy beszéljünk a nagykanizsaiakkal. Am szívesen hallottuk volna a gyár jelenlegi vezetőjének, Horváth László vezérigazgató-helyettes úrnak a véleményét is. Sikerült telefonon beszéljünk. Horváth úr elmondása szerint ez a privatizációs kísérlet elhamarkodott, s rosszul előkészített volt, s természetesen nem zárkóznak el egy – szintúgy korrektebb – újabb privatizáció elől. A vállalati vezetők közötti személynépekkel kapcsolatban pedig annyit mondott: erről hadd ne nyilatkozzon.